

prima instanță: I. Rusu
instanța de apel: E. Grumeza, Sv. Melnic, I. Talpă

Î N C H E I E R E

23 aprilie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Nicolae Clima
Ion Corolevschi, Ion Druță

examinînd chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Consiliul raional Drochia,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Jamba Elena împotriva Consiliului raional Drochia cu privire la recuperarea valorii averii persoanelor represate și încasarea prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 30 octombrie 2014, prin care apelul declarat de Jamba Elena a fost respins, iar apelul declarat de Consiliul raional Drochia a fost admis și s-a modificat hotărîrea Judecătoriei Drochia din 08 noiembrie 2011,

c o n s t a t ă:

La data de 23 iunie 2008, Jamba Elena a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Consiliul raional Drochia cu privire la recuperarea valorii averii persoanelor represate și încasarea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii a invocat reclamanta că toți membrii familiei sale au fost deportați în regiunea Curgan Federația Rusă, fiindu-le confiscată averea agonisită prin muncă pe parcursul vieții.

Menționează reclamanta că prin hotărîrea Consiliului de Miniștri a RSSM din 10.04.1989, toți membrii familiei au fost reabilitați. Actualmente bunurile mobile și imobile de care dispunea familia pînă la represiuni, nu mai există.

Reclamanta, la momentul depunerii cererii a solicitat instanței constatarea faptului represiunii politice, însă ulterior a renunțat de la acest capăt din cererea, pe motiv că faptul juridic este confirmat prin certificatul din arhivă, anexat la materialele cauzei și faptul nu necesită a fi constatat pe cale judecătorească. Prin încheierea instanței de fond refuzul reclamantului de la o parte din cerințele sale, a fost acceptat, instanța pronunțînd încheierea privind încetarea procesului.

Susține că s-a adresat către Consiliul raional Drochia solicitînd recuperarea

valorii averii confiscate, însă, prin scrisoarea nr. 425 din 23.05.2008, pîrîtul a refuzat examinarea cererii privind recuperarea valorii bunurilor, invocînd drept motiv expirarea termenului de prescripție.

Consideră reclamanta că, termenul de adresare cu prezenta acțiune nu a expirat.

Cere Jamba Elena, recuperarea valorii averii confiscate în perioada represiunilor politice și anume: a bunurilor imobile (casa de locuit, acareturi) în sumă de 413 324 lei; inventar agricol în sumă de 51 078 lei; obiecte de uz casnic în sumă de 16 685 lei; valoarea roadei agricole în sumă de 56 688 lei. La fel, solicită încasarea prejudiciului moral în mărime de 300 000 lei.

Prin hotărîrea Judecătoriei Drochia din 27 octombrie 2008, s-a admis integral cererea de chemare în judecată înaintată de Jamba Elena împotriva Consiliului raional Drochia privind revendicarea costului bunurilor confiscate de pe urma deportărilor (f.d.56-57 Vol.I).

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 13 ianuarie 2009 s-a admis apelul declarat de Consiliul raional Drochia, s-a casat integral hotărîrea Judecătoriei Drochia din 27 octombrie 2008, cu restituirea cauzei spre rejudecare în aceeași instanță în alt complet de judecată (f.d.71-72 Vol.I).

Prin hotărîrea Judecătoriei Drochia din 02 martie 2009, s-a respins cererea de chemare în judecată formulată de Jamba Elena către Consiliul raional Drochia privind stabilirea faptului confiscării averii în timpul represiunilor politice și s-a respins cererea lui Jamba Elena către Consiliul raional Drochia privind încasarea valorii bunurilor confiscate în timpul represiunilor politice în sumă de 592 049 lei (f.d.114-115 Vol.I).

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 28 mai 2009, s-a respins apelul declarat de Jamba Elena și s-a menținut hotărîrea Judecătoriei Drochia din 02 martie 2009 (f.d.137-138 Vol.I).

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 13 ianuarie 2010, s-a admis recursul declarat de Jamba Elena și s-a casat integral decizia Curții de Apel Bălți din 28 mai 2009 și hotărîrea Judecătoriei Drochia din 02 martie 2009, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Judecătoria Drochia în alt complet de judecători (f.d.160163 Vol.I).

Conform deciziei protocolare din 07 mai 2010 (f.d.180 Vol.I) a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor al RM.

Prin hotărîrea Judecătoriei Drochia din 16 iunie 2010, s-a încetat procesul în partea stabilirii confiscării averii la momentul represiunii politice, înaintate de Jamba Elena și s-a încasat din contul Consiliului raional Drochia în beneficiul lui Jamba Elena prejudiciu material pentru averea confiscată în timpul represiunilor politice în sumă de 348 066 lei (f.d. 199-201 Vol.I).

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 26 august 2010, nu s-a dat curs cererii de apel formulate de Postovan Vitalie în calitate de reprezentant al Consiliului raional Drochia pentru necesitatea prezentării dovezii împuțernicirilor acordate de Consiliul raional Drochia cu privire la semnarea și depunerea acțiunii civile în judecată, acordîndu-i termen pînă la 20.09.2010 (f.d.211 Vol.I).

Prin încheierea Curții de Apei Bălți din 05.10.2010, s-a restituit cererea de apel declarată de Postovan Vitalie (f.d.221 Vol.I).

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 18 ianuarie 2011, s-a admis apelul înaintat

de Consiliul raional Drochia, s-a casat hotărârea Judecătoriei Drochia din 16.06.2010 și s-a restituit pricina spre rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecatori (f.d.241-243 Vol.I).

Prin încheierea Judecătoriei Drochia din 08 noiembrie 2011, s-a admis renunțul lui Jamba Elena de la cererea privind constatarea faptului confiscării averii în timpul represiunilor politice, formulate în cadrul dosarului civil la cererea de chemare în judecată formulată de Jamba Elena împotriva Consiliului raional Drochia cu privire la constatarea faptului confiscării averii în timpul represiunilor politice și recuperarea valorii averii persoanelor supuse represiunilor și repararea prejudiciului moral (f.d. 288a-288b Vol.I).

Prin hotărârea Judecătoriei Drochia din 08 noiembrie 2011, s-a admis parțial acțiunea și s-a încasat de la Consiliul raional Drochia în beneficiul lui Jamba Elena valoarea bunurilor confiscate în sumă de 369 443 lei (f.d.289-291 Vol.I).

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 28 februarie 2012, s-au respins cererile de apel declarate de Jamba Elena și Consiliul raional Drochia și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Drochia din 08 noiembrie 2011 (f.d.13-16 Vol.II).

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 11 iulie 2012, s-a admis recursul declarat de Consiliul raional Drochia, s-a casat integral decizia Curții de Apel Bălți din 28 februarie 2011, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de apel Bălți, în alt complet de judecatori (f.d.35-38 Vol.II).

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 15 noiembrie 2012, s-a dispus efectuarea expertizei cadastrale a bunului imobil: casa de locuit mărimea 12x8 m cu balcon de 12 m, anexă la casă (verandă) 8x6; 2 saraiuri 15x6 m și respectiv 10x6 m și beci din piatră 5x4, ce aparțin Elenei Jamba, confiscate în 1949, situate în satul Șalvirii Noi, r-nul Drochia (f.d.54 Voi. II).

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 27 martie 2014, s-a admis demersul înaintat de avocatul Igor Ciuru și s-a dispus efectuarea evaluării repetate în comisie a bunurilor imobile confiscate în rezultatul represiunilor politice de la Jamba Elena: casa de locuit mărimea 12x8 m cu balcon de 12 m, anexă la casă (verandă) 8x6; 2 saraiuri 15x6 m și respectiv 10x6 m și beci din piatră 5x4 m, ce aparțin Elenei Jamba confiscate în 1949, situate în satul Șalvirii Noi, r-nul Drochia (f.d. 131-132 Vol.II).

La data de 23 noiembrie 2011, Consiliul raional Drochia a înaintat cerere de apel împotriva hotărârii Judecătoriei Drochia din 08.11.2011, solicitând anularea hotărârii cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă cerința cu privire la recuperarea valorii averii confiscate în timpul represiunilor politice în beneficiul Elenei Jamba (f.d.294-295 Vol.I).

La data de 01 decembrie 2011, Jamba Elena a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Drochia din 08.11.2011, solicitând încasarea de la Consiliul raional Drochia a costului roadei confiscate în sumă de 56 688 lei (f.d.297 Vol.I).

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 30 octombrie 2014, apelul declarat de Jamba Elena a fost respins, iar apelul declarat de Consiliul raional Drochia a fost admis.

Hotărârea judecătoriei Drochia din 08 noiembrie 2011, a fost modificată în partea sumei dispusă spre încasare, în mărime de 369 443 lei, cu încasarea de la Consiliul raional Drochia în beneficiul succesorului lui Jamba Elena - Pșenicinîi Ala,

a sumei de 157 733 lei. În rest hotărîrea a fost menținută fără modificări.

La data de 20 februarie 2015, Consiliul raional Drochia a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărîri prin care să fie exclusă încasarea din contul Consiliului a sumei de 157733 lei pentru recuperarea valorii averii confiscate în timpul represiunilor politice, în beneficiul Elenei Jamba.

În motivarea recursului, a invocat recurentul că decizia instanței de apel este ilegală și neîntemeiată, fiind emisă cu încălcarea normelor de drept material.

Susține recurentul că potrivit art. 121 alin. (2) al Legii nr. 601 pentru modificarea și completarea Legii nr. 1225 – XII din 8 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, cererea de restituire a bunurilor confiscate, naționalizate sau scoase în orice alt mod din posesie ori de recuperare a valorii acestora se înaintează în decurs de 3 ani de la data înștiințării persoanei supuse represiunilor despre reabilitarea acestora.

Art. II al legii, prevede că cetățenii Republicii Moldova supuși represiunilor politice și ulterior reabilitați, în privința cărora, la data intrării în vigoare a prezentei legi, a expirat termenul de prescripție pentru depunerea cererii de restituire a bunurilor de care au fost deposedați, se pot adresa comisiilor speciale cu cererile respective în termen de un an de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

În temeiul celor menționate, consideră recurentul că Jamba Elena a încălcat ambele termene știind despre reabilitarea părinților din 10 aprilie 1989 (Hotărîrea Consiliului de Miniștri al R.S.S.M nr.115).

Totodată susține recurentul că potrivit pct. 5 al Regulamentului privind restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații persoanelor supuse represiunilor politice, precum și achitarea compensației în cazul decesului ca urmare a represiunilor politice, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 627 din 05 iunie 2007, cu modificările și completările ulterioare, la cererea de restituire a bunurilor sau de compensare a valorii acestora urmează a fi anexate, în mod obligatoriu un pachet de documente necesare dintre care Jamba Elena, a prezentat doar cererea și certificatul de reabilitare.

Complementar invocă recurentul că a fost încălcat și termenul de trei ani de adresare în instanțele judecătorești prevăzut de procedura civilă a RM.

Într-o altă ordine de idei precizează că de către comisia raională pentru acordarea creditelor preferențiale a unor categorii de populație, constituită în baza Hotărîrii de Guvern a Republicii Moldova nr. 1146 din 15.10.2004 cu privire la creditele preferențiale pentru unele categorii de populație, Elenei Jamba i-a fost eliberată scrisoarea de garanție nr.1281 din 05.12.2007 pentru a primi credit preferențial în sumă de 25 mii lei pentru restaurarea casei de locuit, în baza Deciziei Consiliului raional Drochia nr. 11/11 din 31.10.2007, ceea ce dovedește faptul că dumneaei a fost într-o oarecare măsură despăgubită de către statul Republica Moldova.

Examinînd cererea de recurs declarată de Consiliului raional Drochia, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins ca inadmisibil din

următoarele considerente.

Potrivit art. 440 CPC, procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în temeiurile prevăzute în art. 433 CPC.

În conformitate cu art.433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

În conformitate cu art.432 alin.(1), (2), (3) și (4) CPC, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Astfel, analizînd argumentele recursului prin prisma existenței temeiurilor de declarare a recursului, Colegiul constată că acestea nu se încadrează în limitele stabilite de norma precitată, instanța de apel aplicînd corect normele de drept material și procedural.

Colegiul consideră că argumentele invocate în cererea de recurs sunt irelevante și declarative, motiv pentru care acestea nu pot fi reținute de către instanța de recurs întru admiterea cererii și casarea deciziei instanței de apel și hotărîrii primei instanțe.

Mai mult, Colegiul învederează că dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației, în viziunea recurentului, fără a indica vreun temei prevăzut de art.432 alin.(2), (3) și (4) CPC, face ca acesta să fie respins de către instanța de

recurs din considerentul că motivele indicate în dezacord nu se încadrează în prevederile normei precitate și nu constituie temei de casare a deciziei, recursul exercitat avînd caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificîndu-se numai legalitatea deciziei dar nu și temeinicia în fapt.

În aceeași ordine de idei, Colegiul precizează că potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII CPC, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, la caz, menționează și jurisprudența CEDO, conform cărei recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purceii contra Irlandei, 16 aprilie 1991), însă motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror, atît instanța de apel, cît și prima instanță s-au pronunțat în mod corespunzător.

Din considerentele enumerate și avînd în vedere faptul că, argumentele recursului nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 432 alin.(2), (3) și (4) din CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Consiliul raional Drochia, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 432, 433 lit. a), art. 434 alin. (1) și art. 440 CPC completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

dispune

Recursul declarat de Consiliul raional Drochia, se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul
Judecătorii

Nicolae Clima
Ion Corolevski
Ion Druță